

Innhold

Forord	5
Presentasjon av forfatterne	6
DEL I	
INNLEDNING	25
1. Introduksjon til havne- og farvannsloven	27
2. Forholdet til annen lovgivning	28
2.1 Introduksjon	28
2.2 Plan- og bygningsloven	29
2.3 Forurensningsloven	29
2.4 Lov om offentlige anskaffelser	30
2.5 Konkurranseloven	32
2.6 Forvaltningsloven	32
3. Internasjonal rett	34
3.1 Folkerettslige konvensjoner	34
3.2 EØS-regler	34
3.2.1 Havneforordningen	34
3.2.2 EUs regelverks pakke «Fit for 55»	36
3.2.3 Direktiv om utbygging av infrastruktur for alternative drivstoff	36
3.2.4 EØS-avtalens regler om offentlig støtte	37
DEL II	
KOMMENTARER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSENE	39
Kapittel 1	
Innledende bestemmelser	41
Om kapittel 1	41
§ 1. Formål	41
Generelt	41

Introduksjon	41
Rettslig betydning av formålsbestemmelser	41
Sentrale utviklingstrekk	42
Generelle samfunnshensyn	42
Første ledd – lovens formål	43
Fremme sjøtransport som transportform	43
Hensynet til miljø	44
Effektiv, sikker og miljøvennlig drift av havn	45
Effektiv, sikker og miljøvennlig bruk av farvann	45
Farvann hvor allmennheten ferdes	47
Konkurransen om sjøarealene	47
Konkurransedyktig næringsliv	48
Nasjonale forsvars- og beredskapsinteresser	49
Formålet med bestemmelsene om los	49
§ 2. Virkeområde	50
Generelt	51
Første ledd – lovens anvendelse på Norges fastland	51
Her i riket	51
Elver og innsjøer	52
Andre ledd – forholdet til folkeretten	53
Tredje ledd – lovens anvendelse på Svalbard og Jan Mayen	53
Fjerde ledd – lovens anvendelse utenfor territorialfarvannet	54
Femte ledd – unntak fra loven av hensyn til forsvarsinteresser	55
Sjette ledd – endringer i loven ved krigs- og trusselsituasjoner	55
§ 3. Definisjoner	56
Generelt	57
Introduksjon	57
Rettslig betydning av definisjoner	57
Første ledd – definisjoner	58
Første ledd bokstav a – eier	58
Første ledd bokstav b – fartøy	59
Første ledd bokstav c – farvann	61
Første ledd bokstav d – havn	61
Første ledd bokstav e – havneanlegg	63
Første ledd bokstav f – kommunens sjøområde	63
Første ledd bokstav g – los	63
Første ledd bokstav h – losing	64
Første ledd bokstav i – reder	64
§ 4. Delegering av kommunens myndighet og klageinstans	65
Generelt	65
Introduksjon	65
Nærmere om delegering av myndighet	65
Første ledd – delegering til interkommunalt samarbeid eller til interkommunalt selskap	66
Delegering til interkommunale samarbeidsformer	66

Delegering innad i kommunen	66
Delegering av departementets myndighet	66
Andre ledd – klageinstans for enkeltvedtak truffet av kommunen	67
Kapittel 2	
Farvann	68
Om kapittel 2	68
§ 5. Midlertidig begrensning av fartøyers opphold i havn	69
Generelt	69
Introduksjon	69
Kommunens virkemidler som forurensningsmyndighet	69
Begrensning av fartøyers opphold i havn	70
Kommunestyrets forskriftskompetanse	70
Lokal luftforurensning	70
Nødvendig begrensning av opphold	71
Midlertidig begrensning av opphold	72
Fartøyers opphold i havn	72
Nærmere om utforming av forskriften	73
Forholdet til mottakplikten i § 27	74
§ 6. Ansvar for fremkommelighet	75
Generelt	75
Introduksjon	75
Rettslig betydning av bestemmelsen	76
Første ledd – ansvar og oppgaver	77
Isbryting og fjerning av gjenstander	77
Fordeling av ansvar mellom stat og kommune	78
Avgrensning av ansvaret	79
Det offentliges ansvar for fremkommelighet inn mot havn	80
Statsstøtte	82
Overvåkning av farvannet	85
Håndtering av vrak	85
Fjerning av gjenstander som er til fare for fritidsbåttrafikken og andre brukere av farvannet	86
Vedlikehold av fyr og merker	86
Andre ledd – ansvaret for utbedringer i farvannet	86
Utbedringer i farvannet	86
Den geografiske utstrekningen av ansvaret	87
Vedlikehold og reparasjoner av tidligere farvannstiltak	88
§ 7. Regulering av ferdsel	89
Generelt	89
Introduksjon	89
Konkurransen om sjøarealene	90
Forholdet til kommunens forskriftshjemmel for ferdsel med fritidsfartøy i § 8	90
Regulering av ferdsel	91

Enkeltvedtak eller forskrift	91
Hva som kan reguleres i medhold av § 7	91
Fartsbegrensninger	91
Farleder, seilingsleder, trafikkseparering og andre rutetiltak	93
Forbud mot og påbud om bruk av bestemte farleder og farvann	94
Forbud mot dykking eller bruk av undervannsfartøy	94
Stans, ankring og fortøyning	94
§ 8. Regulering av ferdsel med fritidsfartøy	95
Generelt	95
Første ledd – regulering av ferdsel med fritidsfartøy	96
Hva som kan reguleres i medhold av § 8	96
Forholdet til småbåtloven og sjøveisreglene	96
Forholdet til statens hjemmel for å gi forskrift om regulering av ferdsel i § 7	97
Skilt og digital formidling av fartsgrenser	97
Regler om bruk av vannscooter	98
Kommunen kan fastsette andre fartsgrenser enn statlige, generelle fartsgrenser	99
Andre ledd – kommunale forskrifter har forrang	99
Tredje ledd – definisjon av fritidsfartøy	100
§ 9. Regulering av bruk av kommunens sjøområde	101
Generelt	102
Introduksjon	102
Forholdet til statens hjemmel til å regulere ferdsel etter § 7	102
Første ledd – hjemmel for regulering i kommunens sjøområde	103
Enkeltvedtak eller forskrift	103
Sikker ferdsel	103
Kommunens sjøområde	104
Ankring	104
Taubåt- og fortøyningsassistanse	105
Snøtømming	105
Dykking	105
Sjøfly	106
Andre ledd – statlig godkjenning av kommunens ankringsregler	106
Tredje ledd – statens forskrifter har forrang	106
§ 10. Ansvar og myndighet for navigasjonsinnretninger og farvannsskilt	107
Generelt	107
Første ledd – forbud mot å påvirke innretninger og skilt	108
Navigasjonsinnretninger og farvannsskilt	108
Handlinger som omfattes av forbudet	108
Andre ledd – statens ansvar for navigasjonsinnretninger og farvannsskilt	109
Tredje ledd – tillatelse til oppsetting og endring	110

Fjerde ledd – departementets påleggsmyndighet	110
Pålegg om etablering, drift og vedlikehold av navigasjonsinnretninger og farvannsskilt	110
Pålegg om fjerning, flytting eller endring av navigasjonsinnretninger og farvannsskilt	111
Pålegg om skjerming, endring eller fjerning av lys eller andre innretninger	111
Femte ledd – hvem pålegg kan rettes mot	111
Pålegg etter fjerde ledd bokstav a	111
Pålegg etter fjerde ledd bokstav b og c	112
Sjette ledd – forskrift om navigasjonsinnretninger og farvannsskilt ...	112
§ 11. Plikt til å varsle om fare	112
Generelt	112
Første ledd – skipsførers eller stedfortreders varslingsplikt	113
Andre ledd – andres varslingsplikt	114
§ 12. Offisiell sjøkartmyndighet	114
Generelt	114
Første ledd – utstedelse av offisielle sjøkart	115
Offisiell sjøkartmyndighet	115
Sjøkart	115
Nautiske publikasjoner	115
Andre ledd – forskrift om meldeplikter	116
§ 13. Sjøtrafikksentraler	116
Generelt	116
Introduksjon	116
Nærmere om sjøtrafikksentraler	117
Første ledd – sjøtrafikksentralenes opprettelse og oppgaver	117
Opprettelse av sjøtrafikksentral	117
Sjøtrafikksentralers oppgaver	118
Andre ledd – sjøtrafikksentralenes myndighet og drift	118
Tredje ledd – forskrift om krav til personell	119
Fjerde ledd – forskrift om sjøtrafikksentralene ved beredskap og krig ..	120
§ 14. Tiltak som krever tillatelse	120
Generelt	121
Første ledd – tiltak som krever tillatelse	121
Hvor søknadsplikten gjelder	121
Tiltak som krever tillatelse	122
Tiltak som kan påvirke sikkerheten	122
Tiltak som kan påvirke ferdselen	122
Tiltak som kan påvirke forsvars- og beredskapsinteresser	122
Hva regnes som tiltak	123
Terskelen for søknadsplikt	123
Tiltak må ikke stride mot havne- og farvannsloven	123
Hensynet til miljø ved vurdering av søknader	124
Søknadsplikt etter plan- og bygningsloven	125

Andre ledd – fordeling av myndighet	125
Kommunens myndighet til å behandle søknader	125
Statens myndighet til å behandle søknader	126
Begrepet ferdsel	126
Tredje ledd – tiltak som alltid skal behandles av departementet	126
Fjerde ledd – samordnet behandling av søknader	127
Femte ledd – melding om at tiltaket er søknadspliktig	128
Sjette ledd – forskrift om søknadsplikt	129
§ 15. Pålegg om undersøkelse før vedtak kan treffes	129
Generelt	129
Pålegg om undersøkelser før vedtak	130
Nødvendige undersøkelser	130
Pålegget må stå i rimelig forhold til konsekvenser av tiltaket	131
Gjennomføring og kostnadene ved tiltaket	131
§ 16. Vilkår for og bortfall av tillatelse	132
Generelt	132
Introduksjon	132
Den ulovfestede forvaltningsrettslige vilkårs læren	132
Første ledd – vilkår for tillatelse	133
Andre ledd – dekning av utgifter	134
Tredje ledd – kompenserende tiltak	134
Fjerde ledd – bortfall av tillatelse ved passivitet	135
§ 17. Forbud mot å volde fare eller ulempe	136
Generelt	137
Introduksjon	137
Forholdet til øvrige bestemmelser	137
Første ledd – forbud mot å volde fare eller ulempe	138
Fartøy eller andre gjenstander	138
Fare eller ulempe	138
Bruk eller etterlatelse av gjenstander	138
Miljøkonsekvenser	139
Bruken av farvannet og havnen	139
Unntak fra forbudet	140
Andre ledd – den ansvarliges tiltaksplikt	140
Tiltaksplikt	140
Tiltaket skal stå i rimelig forhold til faren eller ulempen	140
Tredje ledd – pålegg om gjennomføring av tiltak	142
Fordeling av myndighet mellom stat og kommune	142
Kommunens påleggskompetanse	142
Hva pålegget kan omfatte	143
Fjerde ledd – hvem som regnes som ansvarlig	144
Femte ledd – hjemmel for fjerning av vrak	145
§ 18. Gjennomføring av tiltak på vegne av den ansvarlige og refusjon av utgifter	146
Generelt	146

Introduksjon	146
Nærmere om direkte gjennomføring	146
Første ledd – myndighetenes adgang til direkte gjennomføring	147
Direkte gjennomføring når pålegg ikke er etterkommet	147
Direkte gjennomføring uten forutgående pålegg	148
Hvilke tiltak myndighetene kan iverksette i medhold av § 18	
første ledd	149
Andre kan engasjeres til å gjennomføre tiltaket	151
Er beslutninger etter første ledd enkeltvedtak?	152
Myndighetsfordeling mellom stat og kommune	153
Fjerning av etterlatte fartøy og vrak	153
Andre ledd – bruk av den ansvarliges eiendom	154
Den ansvarliges eiendom	154
Bistand fra politiet	155
Tredje ledd – forskrift om myndighetenes gjennomføring av tiltak	156
Fjerde ledd – refusjon av avgifter	156
Det offentliges og tredjepersoners utgifter kan kreves refundert	156
Krav kan rettes mot den som er ansvarlig	156
Hvilke kostnader som kan kreves refundert	156
Kravet må stå i et rimelig forhold til faren eller ulempen	157
Er refusjonskrav etter fjerde ledd et enkeltvedtak?	157
Tredjepersons utgifter, skade og tap	158
Salg av fartøy for å få dekket utgifter, skade eller tap	159
Forholdet til ansvarsbegrensningsregler	160
Femte ledd – panterett	161
§ 19. Bruk av tredjepersons eiendom ved gjennomføring av tiltak	161
Generelt	161
Første ledd – bruk av tredjepersons eiendom	162
Myndigheten som kan bruke tredjepersons eiendom	162
Vilkår for bruk av tredjepersons eiendom	162
Tredjepersons eiendom	163
Nødrett	163
Andre ledd – erstatning for skade	164
§ 20. Tiltak overfor fartøy i fare	165
Generelt	165
Introduksjon	165
Forholdet til §§ 17 til 19	166
Første ledd – pålegg om tiltak	166
Fartøy i fare eller som truer sikkerheten	166
Tiltak må være «nødvendige» og «påkrevde»	167
Aktuelle tiltak som kan pålegges	168
Myndigheten er lagt til departementet	168
Hvem pålegg kan rettes mot	168
Forholdet til forvaltningsloven	168
Andre ledd – pålegg rettet mot assisterende fartøy	169

Tredje ledd – direkte gjennomføring	169
Departementets hjemmel til å iverksette tiltak på den ansvarliges vegne	169
Direkte gjennomføring når pålegg ikke er etterkommet	170
Direkte gjennomføring uten forutgående pålegg	170
Bistand fra politiet	170
Fjerde ledd – skade på eiers, reders og lasteiers eiendom	171
Femte ledd – refusjon av kostnader	171
Sjette ledd – forskrift om gjennomføring av bestemmelsen	172
§ 21. Losplikt	172
Generelt	173
Introduksjon	173
Nærmere om losordningen	173
Første ledd – hvordan losplikten kan oppfylles	173
Andre ledd – hvem som er ansvarlig for å oppfylle losplikten	174
Tredje ledd – plikt til å bruke los ved behov for veiledning	175
Fjerde ledd – forskrifter om los	176
Femte ledd – hensyn ved fastsettelse av losplikt	177
Sjette ledd – losplikt av hensyn til rikets sikkerhet	178
§ 22. Skipsførers plikter ved losing	179
Generelt	179
Første ledd – tilrettelegging for losingen	179
Andre ledd – når losen overtar kontrollen med fartøyets fremdrift	180
Tredje ledd – bestemmelsen endrer ikke skipsførers ansvar	181
Fjerde ledd – forskrift om tilrettelegging for losen	181
§ 23. Losens plikter ved losing og krav til losen	181
Generelt	182
Første ledd – losens veiledningsplikt	182
Andre ledd – hvor losen skal oppholde seg under losingen	183
Tredje ledd – tjenestefrihet	184
Fjerde ledd – erstatningsansvar	184
Femte ledd – forskrifter om losens plikter ved losing	186
Sjette ledd – forskrifter om krav til losen	186
§ 24. Farledsbevis	186
Generelt	187
Første ledd – farledsbevis	187
Andre ledd – kadettfarledsbevis	188
Tredje ledd – skipsfører må ha farledsbevis	188
Fjerde ledd – utstedelse av farledsbevis	189
Femte ledd – forskrift om farledsbevis	190
§ 25. Autonom kystseilas	190
Generelt	191
Første ledd – tillatelse til autonom kystseilas	191
Begrepet «autonom kystseilas»	191
Tillatelse til å seile angitte fartøy i angitte områder	192

Søknad og forholdet til annet regelverk	192
Andre ledd – vilkår for tillatelse	193
Adgang til å fastsette vilkår for tillatelse	193
Trinnvis uttesting	193
Krav til fartøyets navigasjons- og manøvreringssystem	194
Begrensninger for seilas	194
Krav til farvannskompetanse for personell og til at los skal konsulteres	194
Tredje ledd – forutsetninger for tillatelse	195
Fjerde ledd – forebyggende tiltak	196
Femte ledd – forskrift om autonom kystseilas	196
§ 26. Organisering av lostjenesten	196
Generelt	197
Første ledd – organisatorisk skille mellom forvaltningsmessig og operativ del	197
Andre ledd – beslutning om organisering av lostjenesten	198
Tredje ledd – tilsyn	198
Fjerde ledd – lostjenesten ved beredskap og i krig	198
Kapittel 3	
Havner	199
Om kapittel 3	199
§ 27. Mottaksplikt	201
Generelt	201
Introduksjon	201
Internasjonale regler og avtaler	201
Konkurranserettens betydning for rett til å nekte anløp	202
Myndighetsmisbrukslærens betydning for rett til å nekte anløp	203
Bestemmelsens selvstendige betydning	204
Første ledd – mottaksplikten	204
Plikt til å motta fartøy i lovlig ærend	204
Hvem plikten hviler på	205
Mottaksplikt så langt kapasiteten tilsier	205
Mottaksplikt ved særlig tilpassede havner	206
Prioritering av fartøy som kan kobles til landstrøm	206
Begrensning i mottaksplikten – urimelig fortrengsel	207
Begrensning i mottaksplikten – risiko for miljøet	207
Nærmere om lokal luftforurensning	208
Begrensning i mottaksplikten – risiko for sikkerheten	210
Beslutning om å nekte anløp er ikke enkeltvedtak	211
Andre ledd – unntak for havner som ikke er åpne for alminnelig trafikk	212
Tredje ledd – enkeltvedtak og forskrift om mottaksplikt	212
§ 28. Krav til forvaltning og drift av havn	213
Generelt	213

Første ledd – forvaltning av havneinfrastruktur og havnetjenester	213
Andre ledd – krav til drift av havn	215
Forholdet mellom andre ledd og annet regelverk	215
Krav til drift av havn	215
Hensynet til sikkerhet	216
Hensyn til miljø	216
§ 29. Vederlag for havnetjenester og bruk av havneinfrastruktur	217
Generelt	217
Første ledd – publisering av priser og forretningsvilkår	218
Havnetjenester og havneinfrastruktur	218
Publisering av priser og vilkår	219
Andre ledd – fastsettelse av vederlag	219
Gjennomføring av havneforordningen	219
Generell hjemmel for forskrift om vederlag og bruk av infrastruktur	220
Høy terskel for å sette pris til side som urimelig	220
§ 30. Sikring av havner og havneanlegg	221
Generelt	221
Introduksjon	221
Internasjonalt regelverk om sikring av havner	221
Første ledd – tiltak for å forebygge terrorhandlinger og ulovlige handlinger	222
Tiltaksplikt for eiere og operatører	222
Terrorhandling	223
Begrepene «havn» og «havneanlegg»	223
Andre ledd – rammene for regulering av havnesikring	224
Departementets hjemmel til å gi forskrift	224
Bestemmelser om hvilke havner som har tiltaksplikt, og om nødvendige tiltak	224
Politiattest	224
§ 31. Beredskap i havner og havneanlegg	225
Generelt	225
Første ledd – bistandsplikt til Forsvaret	225
Hvem plikten påhviler	225
Krise og krig	226
Andre ledd – havner og havneanlegg av særlig forsvarsmessig betydning	226
Tredje ledd – utpeking av havner av særlig forsvarsmessig betydning . .	226
§ 32. Forvaltning av kapital i kommunalt eide havner	227
Generelt	228
Introduksjon	228
Regulering av havners kapital i tidligere havne- og farvannslover . .	228
Forvaltning av kapital i kommunale havner etter ny lov	229
Tilsyn og kontroll	229

Første ledd – bestemmelsens virkeområde: havnevirksomhet	
i kommunalt eide havner	229
Kommunalt eide havner	229
Om organisasjonsform for kommunal havn	230
ESA-sak om offentlige organisasjonsformer og reglene om offentlig støtte	230
Kommunalt eid havn og bestemmende innflytelse	231
Midler fra havnevirksomhet	232
Havnevirksomhet – drift av havn og salg av tjenester knyttet til driften	232
Havn åpen for alminnelig trafikk	233
Havnevirksomhet og tidligere opparbeidet havnekapital	233
Verdier i havnevirksomhet avgrenset mot eiernes andre verdier	234
Overgangsregler for havner uten tidligere havnekapital	235
Andre ledd – regnskapskrav for havnevirksomhet	236
Regnskapsmessig skille fra kommunens øvrige virksomhet	236
Regnskapsregler for kommunalt eide havner	236
Revisjonsplikt	237
Tredje ledd – utdeling av midler fra havnevirksomhet	238
Utdeling av midler	238
Generelle selskapsrettslige krav til utdeling	238
Tilstrekkelige midler til drift og vedlikehold	239
Tilstrekkelige midler til investeringer direkte knyttet til tjenesteyting	239
Utdeling etter omdisponering av havnearealer til andre formål	240
Om avsetning av midler for fremtidige investeringer før utdeling	240
Fjerde ledd – krav til saksbehandling	243
Generelt om saksbehandling for utdeling av midler	243
Utdeling kan bare foretas etter forslag fra styret	243
Særlig om havnevirksomhet i kommunalt foretak eller kommunal etat	243
Femte ledd – nedleggelse av havnevirksomhet	244
Sjette ledd – endring av kommunale eierskap	244

Kapittel 4

Gebyr og avgifter	245
Om kapittel 4	245
§ 33. Saksbehandlingsgebyr	245
Generelt	246
Saksbehandlingsgebyr	246
Myndighet til å gi forskrift om gebyr	246
Gebyret skal ikke overstige selvkost	246
Klage medfører ikke gebyr	247
§ 34. Sikkerhetsavgift	247
Generelt	247

Adgang til å ilegge sikkerhetsavgift	247
Forskrift om sikkerhetsavgift	247
Avgiftsområde	248
Avgiftens innretning	248
§ 35. Losavgifter	248
Generelt	249
Første ledd – avgiftsplikt	249
Andre ledd – nærmere regler om losavgifter	249
De ulike losavgiftene og hva de dekker	249
Hva som kan reguleres i forskrift	250
§ 36. Farvannsavgift	251
Generelt	251
Introduksjon	251
Farvannsavgiften skal ikke overskride selvkost	252
Begrepet «farvannsavgift»	252
Første ledd – kommunens adgang til å kreve inn farvannsavgift	252
Farvannsavgiften betales for anløp av fartøy	252
Nærmere om begrepet «anløp»	253
Avgiftplikten utløses ved anløp til havn	253
Avgiftplikten utløses ved anløp til drift av akvakulturanlegg	254
Differensiering av avgiften	254
Manglende betaling	255
Andre ledd – kostnader som kan finansieres med farvannsavgift	255
Uttømmende angivelse av hvilke kostnader som kan finansieres med avgift	255
Kostnader ved kommunens oppfølging av ansvaret etter § 6	255
Kostnader ved kommunens utøvelse av myndighet etter loven	256
Kostnader ved farvannsskilt og navigasjonsinnretninger	257
Avgiften skal ikke overskride selvkost	257
Direkte og indirekte kostnader	259
Bare kommunens kostnader kan dekkes med avgiften	259
Avgiftsdekning ved interkommunale samarbeidsformer	259
Konkurranse- og statsstøtteregelverk	260
Tredje ledd – forskrift om kommunens administrasjon av avgiften	260
Fjerde ledd – innkreving av farvannsavgift på kommunens vegne	260
 Kapittel 5	
Tilsyn og meldeplikt	262
Om kapittel 5	262
§ 37. Tilsyn	262
Generelt	262
Introduksjon	262
Tilsyn med aktørplikter og kommuneplikter	263
Første ledd – generelt tilsyn med loven	263
Tilsynsmyndighet	263

Tilsynet skal konsentreres om risikoutsatte forhold	263
Andre ledd – tilsyn med kommunenes plikter	264
Identifisering av kommuneplikter	264
Tilsyn med kommunene er begrenset til lovlighestilsyn	265
§ 38. Gjennomføring av tilsyn	266
Generelt	266
Introduksjon	266
Gjennomføring av tilsyn med aktørplikter og kommuneplikter	266
Første ledd – tilgang til tilsynsobjekter	267
Uhindret tilgang	267
Uhindret tilgang så langt det er nødvendig	267
Andre ledd – pålegg om å fremlegge informasjon	268
Informasjon av betydning skal fremlegges	268
Pålegg kan gis til enhver som driver aktivitet	268
Pålegg kan gis til andre	268
Tredje ledd – nærmere bestemmelser om gjennomføring av tilsynet	269
§ 39. Opplysnings- og meldeplikt	269
Generelt	270
Introduksjon	270
Forholdet mellom første og andre ledd	270
SafeSeaNet	270
Første ledd – opplysningsplikt for transportplanlegging	271
Transportplanlegging	271
Plikten gjelder for «opplysninger»	271
Hvem som kan pålegges opplysningsplikt	271
Opplysningsplikt til myndighetene	272
Forholdet til forvaltningsloven	272
Andre ledd – meldeplikter	272
Hvilke meldeplikter som kan pålegges	272
Hvem som kan pålegges meldeplikt	273
Hvem melding skal gis til	273
Manglende oppfyllelse av meldeplikter	273
Tredje ledd – informasjons- og kommunikasjonssystemer	274
 Kapittel 6	
Inndrivelse av krav	275
Om kapittel 6	275
§ 40. Sikring av krav	275
Generelt	275
Introduksjon	275
Første ledd – solidaransvar	276
Om solidaransvar	276
Eiers solidaransvar	276
Reders solidaransvar	277
Agentens solidaransvar	277

Andre ledd – økonomisk sikkerhetsstillelse for krav	277
Avgifter som det kan kreves økonomisk sikkerhet for	277
Konsekvenser av at krav om sikkerhetsstillelse ikke innfris	278
Andre virkemidler for å sikre avgiftskrav: sjøpant	279
Krav om sikkerhetsstillelse ved tidligere forsømmelser av betalingsplikt	279
Forsinkelsesrenter	280
Forholdet til forvaltningsloven	280
Tredje ledd – forfalte avgifter	280
§ 41. Inndrivelse av gebyr og avgift	281
Generelt	281
Første ledd – tvangsgrunnlag for utlegg	282
Andre ledd – panterett	282
Panterett i skip og last	282
Sjølovens regler om sjøpant gjelder	282
Tredje ledd – forsinkelsesrente	283
Fjerde ledd – forskrift om avgift	283
 Kapittel 7	
Forvaltningstiltak og sanksjoner	284
Om kapittel 7	284
§ 42. Pålegg om retting og stansing	284
Generelt	284
Første ledd – pålegg om retting og stansing	285
Hvem som kan gi pålegg etter første ledd	285
Retting og stansing	285
Forhold som er i strid med loven	286
Hvem pålegg kan rettes mot	286
Frist for oppfyllelse og virkninger av at pålegg ikke etterkommes	286
Forholdet til forvaltningsloven	287
Andre ledd – bistand fra politiet	287
§ 43. Forelegg om plikt til å etterkomme pålegg eller forbud	288
Generelt	288
Første ledd – utferdigelse av forelegg	288
Hvem kan ilegge forelegg	288
Krav til utstedelse av forelegg	288
Iverksetting av forelegg	289
Andre ledd – prøving av forelegget	289
Tredje ledd – forelegg kan ikke påklages	289
§ 44. Tvangsfullbyrdelse	289
Generelt	290
Første ledd – adgang til å gjennomføre pålegg for den ansvarliges regning	290
Hvem som kan tvangsfullbyrde pålegg	290
Tvangsfullbyrdelse kan skje når pålegg ikke er etterkommet	291

Hvilke tiltak myndighetene kan iverksette i medhold av	
første ledd	291
Pålegget kan utføres for vedkommendes regning	291
Andre ledd – tvangsfullbyrdelse ved overhengende fare	292
§ 45. Tvangsmulkt	292
Generelt	293
Første ledd – hjemmel for tvangsmulkt	293
Andre ledd – når tvangsmulkt kan fastsettes	293
Tredje ledd – hvem kan pålegges tvangsmulkt	294
Fjerde ledd – solidarisk heftelse	294
Femte ledd – forskrift om tvangsmulkt	295
Sjette ledd – forholdet til forvaltningsloven	295
§ 46. Endring og tilbakekall av tillatelse	295
Generelt	296
Første ledd – når tillatelse kan endres eller tilbakekalles	296
Minst inngripende tiltak må velges først	296
Omgjøring når sikkerheten eller ferdseleu blir vesentlig dårligere enn ventet	297
Omgjøring når skaden kan reduseres uten nevneverdig kostnad	298
Omgjøring ved grove eller gjentatte overtredelser av loven	298
Omgjøring når pålegg ikke er etterkommet	299
Omgjøring når det følger av andre regler om adgang til omgjøring	299
Andre ledd – tidsbegrenset endring og tilbakekall	299
Tredje ledd – hensyn til innehaver av tillatelse	299
Fjerde ledd – forskrift om endring og tilbakekall av tillatelse	300
§ 47. Tap av retten til farledsbevis	300
Generelt	300
Første ledd – vilkår for tap av retten til farledsbevis	301
Vilkår for inndragning	301
Inndragelse ved regelbrudd	301
Inndragelse ved brudd på vilkår for farledsbevis	302
Inndragelse når innehaver er åpenbart uskikket	302
Andre ledd – vedtak om rettighetstap	302
Tredje ledd – forskrift om tap av retten til farledsbevis eller kadettfarledsbevis	303
§ 48. Endring og tilbakekall av tillatelse til autonom kystseilas	303
Generelt	304
Første ledd – vilkår for å kunne endre eller tilbakekalle tillatelse	304
Vilkår for å kunne omgjøre tillatelse	304
Omgjøring dersom sikkerheten eller ferdseleu blir vesentlig dårligere enn ventet	304
Omgjøring når forutsetningene for tillatelsen ikke lenger er til stede	305
Omgjøring ved regelbrudd	305

Andre ledd – tidsbegrenset endring og tilbakekall av tillatelse	306
Tredje ledd – hensyn som skal vektlegges	306
Fjerde ledd – forskrift om endring og tilbakekall av tillatelse	306
§ 49. Adgang til å nekte fartøy losing	306
Generelt	307
Første ledd – vilkår for å nekte fartøy losing	308
Forutsetninger for å kunne nekte fartøy losing	308
Nekting av los ved regelbrudd	308
Nekting av los ved risiko for tap av menneskeliv, skade på miljøet eller tap av verdier	309
Forholdet mellom § 49 og § 40 andre ledd	310
Forholdet til forvaltningsloven	310
Andre ledd – fartøyet skal underrettes	310
Tredje ledd – forskrift om i hvilke tilfeller losing kan nektes	310
§ 50. Overtredelsesgebyr	310
Generelt	311
Introduksjon	311
Formålet med overtredelsesgebyr	311
Overtredelsesgebyr regnes som straff etter EMK	312
Første ledd – ileggelse av overtredelsesgebyr	312
Handlingsnormer som kan ilegges overtredelsesgebyr	312
Skyldkrav – forsett eller uaktsomhet	313
Andre ledd – brudd på forskrifter	313
Tredje ledd – overtredelsesgebyr for foretak	313
Fjerde ledd – utmåling av overtredelsesgebyr	314
§ 51. Straff	315
Generelt	315
Introduksjon	315
Intensjon med straff	315
Første ledd – overtredelse av ferdselsregulering	316
Hvilke overtredelser straffes med bot	316
Forenklet forelegg	317
Andre ledd – overtredelser som kan medføre betydelig skade	317
Tredje ledd – overtredelse ved grov uaktsomhet	318
 Kapittel 8	
Ikraftsetting og overgangsregler	319
Om kapittel 8	319
§ 52. Ikraftsetting	319
Generelt	319
Første ledd	319
Andre ledd	319
§ 53. Overgangsbestemmelser	320
Generelt	320
Første ledd	320

Andre ledd	320
Tredje ledd	320
§ 54. Endringer i andre lover	321
Generelt	321
Litteraturliste	322
Lovregister	323
Forskriftsregister	332
Kongelige resolusjoner	338
Direktiver og forordninger	339
Internasjonale konvensjoner	340
EU-domstolen, EU-kommisjonen og ESA	341
Domsregister	342
Rapporter, forvaltningspraksis og tolkningsuttalelser	343
Stikkord	345